

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การเขียนเรียงความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เรียงความ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การเขียนเรียงความ

เรียงความเป็นเรื่องราวที่แต่งและเรียบเรียงขึ้นตามความนึกคิด ความรู้สึก ความรู้และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้แต่งที่ถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน โดยมีการคิดโครงเรื่องให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง แล้วนำถ้อยคำมาประกอบเป็นประโยค และเรียบเรียงเป็นเนื้อความให้ต่อเนื่องกันตามโครงเรื่องที่คิดไว้ กล่าวได้ว่า การเขียนเรียงความมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนภาษาไทย เพราะผู้เขียนเรียงความนอกจากจะต้องค้นคว้าความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะเขียนแล้ว ผู้เขียนต้องแสดงความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเองลงในข้อเขียนนั้น ๆ รวมถึงการใช้ภาษาให้ถูกต้อง สละสลวย ได้สาระชัดเจน

องค์ประกอบของเรียงความ

เรียงความ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ๓ ส่วน คือ **คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป**

๑. ส่วนที่เป็นคำนำ เป็นการเปิดเรื่อง อาจเป็นการอธิบายความหมายชื่อเรื่อง หรือขอบเขตของเรื่อง

๒. ส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง ส่วนเนื้อเรื่องอาจประกอบด้วยหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะขยายความของเรื่อง ตามแนวคิดที่ตั้งไว้ อาจมีทั้งความรู้ การแสดงความคิดเห็น สำนวนโวหาร ที่มีความต่อเนื่องสอดคล้องกัน

๓. ส่วนที่เป็นสรุปเรื่อง เป็นการปิดเรื่อง หรือ สรุปเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ควรมีเพียง ๑ ย่อหน้า ซึ่งอาจเป็นคติสอนใจ ข้อคิด หรือความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน

ส่วน คำนำ (คำนำ ความนำ เปิดเรื่อง)
ส่วน เนื้อเรื่อง ย่อหน้าที่ ๑ ย่อหน้าที่ ๒ ย่อหน้าที่ ๓ ฯลฯ
ส่วน สรุป (สรุป, ความสรุป, ปิดเรื่อง)

ขั้นตอนในการเขียนเรียงความ

๑. การกำหนดหัวเรื่อง มี ๒ ลักษณะ การกำหนดหัวเรื่องไว้เรียบร้อยแล้ว และเลือกเขียนตามความสนใจ/พอใจ/มีความรู้เรื่องนั้นมากที่สุด

๒. การกำหนดขอบเขตของหัวข้อเรื่อง ไม่ควรกว้างมากเกินไปจนเขียนไม่จบ ควรมีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจง ตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่ยาก “สมุนไพรมะนาว” ถ้านำมาทำให้เฉพาะเจาะจงเป็น “สมุนไพรรักษาโรค”

๓. การรวบรวมข้อมูลใช้วางโครงเรื่อง ต้องเป็นข้อมูลที่มีหลักฐานอ้างอิง มีเหตุผลน่าเชื่อถือ โดยพิจารณาว่าหัวข้อใดควรมาก่อน หรือมาหลัง แล้วจัดเรียงลำดับ

๔. การจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่อง อาจจัดเป็นพวก หมวดยุติเดียวกัน เป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย โดยจัดให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน

๕. วางโครงเรื่องด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่

๕.๑ วางโครงเรื่องด้วยการใช้หัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อย เช่น

ตัวอย่าง โครงเรื่อง นกแก้วสัตว์ปีกสวยงาม

ส่วนคำนำ : เปิดเรื่องด้วยความหมายของสัตว์ปีก

ส่วนเนื้อเรื่อง : ๑. รูปร่างลักษณะนกแก้ว

๒. ที่อยู่อาศัย

๓. อาหารของนก

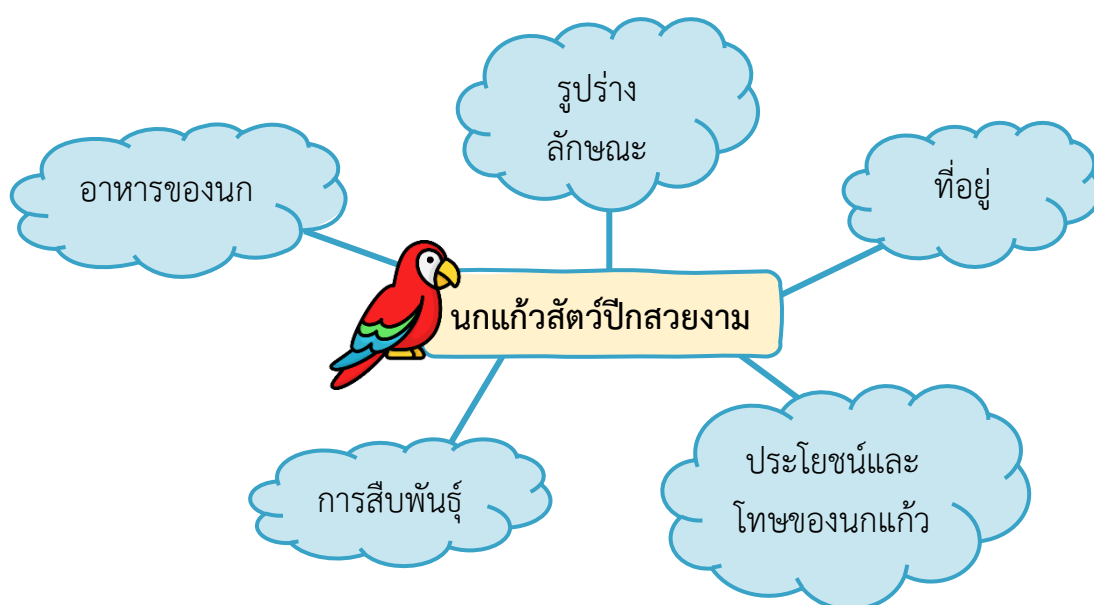
๔. การสืบพันธุ์

๕. ประโยชน์และโทษของนกแก้ว

ส่วนสรุป : การอนุรักษ์สัตว์ปีก และการดูแลเลี้ยงสัตว์ปีก

๕.๒ วางโครงเรื่องด้วยการใช้แผนภาพโครงเรื่อง

ตัวอย่าง โครงเรื่อง นกแก้วสัตว์ปีกสวยงาม

๖. ขั้นตอนการเขียน

๖.๑ การเขียนส่วนคำนำ /เปิดเรื่อง ต้องทำให้ผู้อ่านสนใจ เป็นการแนะนำหรือบอกความมุ่งหมายหรือแนวของเรื่อง ไม่เขียนนอกเรื่องไกลเกินไปหรืออ้อมค้อม และมีแนวนำเข้าสู่เรื่อง ไม่ยาวเกินไป อาจเปิดเรื่องโดย บทประพันธ์ สุภาษิต ขำว การตั้งคำถาม

๖.๒ การเขียนส่วนเนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่ยาวที่สุดในการเขียน เป็นส่วนหลักของเรียงความ อาจมีหลายย่อหน้า ปกติเนื้อเรื่องควรประกอบด้วย

- ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มีหลักฐานยืนยัน
- ความคิดเห็นที่ไม่เลื่อนลอย มีเหตุผล ข้อมูลชัดเจนเหมาะสมสอดคล้องกัน
- เหตุการณ์ สถานการณ์ที่น่าสนใจ

ซึ่งเรียงตามลำดับเวลา ตามเหตุผล หรือ ตามความสำคัญ แต่ละย่อหน้า ที่สื่อความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม มีความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้า เขียนตรงประเด็น

๖.๓ การเขียนส่วนสรุป มักใช้ ๒ วิธี คือ

๑) จบด้วยการย่อ คือ นำเอาใจความสำคัญที่เป็นสาระอย่างแท้จริงมากล่าวในตอนท้าย ให้ผู้อ่านประทับใจเป็นการทบทวนอีกครั้ง

๒) จบด้วยการสรุปให้ตรงความมุ่งหมายสำคัญของเรื่องใช้วิธีสรุปความเป็นประโยค บอกเล่า หรือประโยคคำถาม เป็นภาษิต หรือเป็นคำประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องก็ได้ ภาคจบนี้ควรแยกเป็นย่อหน้าหนึ่ง และต้องสรุปความหมายสำคัญเอาไว้ในหน้านี

ข้อพึงระวังในการเขียนเรียงความ มีดังนี้

ตัวอย่างเรียงความเรื่องเพื่อนของฉัน

๑. เขียนหนังสือให้อ่านง่าย รักษาความสะอาด และเขียนตัวสะกดให้ถูกต้อง
๒. ทุกครั้งที่จะเริ่มเขียนย่อหน้าใหม่ โดยจะต้องเขียนให้เชื่อมโยงสอดคล้องกัน
๓. ไม่ใช่สำนวนพูด หรือเขียนแบบบทสนทนา เช่น ครับ จ๊ะ ค่ะ คุณอ่านหนังสือเล่มนี้ไหม
๔. ไม่ควรเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น ไม่ใช่สำนวนต่างประเทศ เช่น ฉันจับรถไฟไปเชียงใหม่ “จับ” มาจากภาษาอังกฤษควรเปลี่ยนเป็น “โดยสาร”
๕. ไม่เขียนข้อความลอย ๆ ต้องมีตัวอย่างอ้างอิงให้เป็นหลักฐาน
๖. ควรจดจำบทร้อยกรอง เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ต่าง ๆ ที่ไพเราะ หรือมีคติสอนใจ เพื่อใส่ประกอบในการเขียนเรียงความ
๗. ควรเขียนเรียงความให้ขนาดความยาวมากพอสมควร
๘. การเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนในเรียงความ ต้องเป็นความคิดเห็นที่เป็นกลาง ไม่เอียงซ้ายหรือเอียงขวา ความคิดเห็นควรสร้างสรรค์

เรื่อง โป่งเพื่อนรัก

โป่งเป็นเพื่อนรักเพียงคนเดียวของฉัน บ้านโป่งอยู่ใกล้ ๆ กับสถานีอนามัย ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้าน โป่งเป็นคนพูดจาโผงผาง แต่จริงใจ โป่งตัวสูงใหญ่

โป่งชอบช่วยเหลือฉันอยู่เสมอ เพราะร่างกายของฉันไม่แข็งแรงนัก ฉันเคยประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เมื่อหลายปีก่อน ทำให้ขาหัก การเดินไม่ปกติ บางครั้งถ้าเดินไปไหนมาไหนนาน ๆ จะปวดขาอย่างมาก โป่งจะคอยช่วยเหลือเป็นไม้เท้าให้ฉันทุกครั้ง โป่งเองก็มีเพื่อนไม่มากนัก เพราะครอบครัวของโป่งยากจน หลาย ๆ คน ไม่อยากคบเป็นเพื่อนด้วย

สำหรับฉัน โป่งเป็นเพื่อนที่แสนดี มีน้ำใจ ทำให้ฉันรู้สึกได้ว่า เพื่อนที่ดีไม่จำเป็นต้องร่ำรวย ความจริงใจสำคัญกว่า

(กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๕๑. คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความ และสรุปความ ช่วงชั้นที่ ๒ - ช่วงชั้นที่ ๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการ สกสศ.